

**HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI
CYNGOR GWYNEDD**

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

19 Ionawr, 2026

Cyfarfod Aml-leoliad

Presenoldeb:

Y Cynghorwyr: Y Cynghorydd Cai Larsen (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Rhys Tudur (Is-gadeirydd)

Y Cynghorwyr:- Beca Brown, Jina Gwyrfai, Gareth Tudor Jones, Gwilym Jones, Beth Lawton, Dewi Owen, John Pughe Roberts, Richard Glyn Roberts, Huw Llwyd Rowlands, Gwynfor Owen, Dawn Lynne Jones, Geraint Parry, Elwyn Jones a Sian Williams.

Aelodau Cyfetholedig: Colette Owen (Yr Eglwys Gatholig), Sharon Roberts (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Arfon) a Gweno Glyn Williams (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Dwyfor), Elise Poulter (NEU).

Swyddogion yn bresennol: Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu), Iwan Evans (Swyddog Monitro) a Jasmine Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Yn bresennol ar gyfer eitem 4 – Cynghorydd Nia Jeffreys (Arweinydd y Cyngor), Cynghorydd Menna Trenholme (Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd), Cynghorydd Dewi Jones (Aelod Cabinet Addysg), Dafydd Gibbard (Prif Weithredwr), Dylan Owen (Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol), Aled Gibbard (Pennaeth Adran Plant Adnoddau Dros Dro), Gwern ap Rhisiart (Pennaeth Addysg), Alison Halliday (Pennaeth Cynorthwyol Cefnogaeth Ysgolion), Llion Williams (Arweinydd Ansawdd Diogelu a Llesiant), Catrin Love (Pennaeth Cynorthwyol Gwasanaethau Corfforaethol) a Ffion Mai Jones (Uwch Reolwr Gweithredol).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn.

HYSBYSIAD PENDERFYNIAD PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI
CYNGOR GWYNEDD

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972 (fel y'i diwygiwyd gan Rheoliadau
Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020)

Dyddiad Cyfarfod PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI

19 Ionawr, 2026

PWNC

Eitem 4: CYNLLUN YMATEB I'R ADRODDIAD CYFIAWNDER TRWY EIN DEWRDER

PENDERFYNIAD

- Derbyn a nodi'r adroddiad a'r rhaglen waith gan ofyn am ddiweddariad mewn 6 mis.
- Argymhell i'r Cabinet:

Ffrwd Gwaith 1: Llais y Plentyn a Chefnogi Dioddefwyr

- Dylid sefydlu trefniadau mesuradwy sy'n dangos yn glir sut mae llais y plentyn a phrofiad dioddefwyr yn dylanwadu'n uniongyrchol ar benderfyniadau a chanlyniadau;
- Bod angen sicrhau cefnogaeth hirdymor i ddioddefwyr heb beri rhagor o drawma;
- Bod angen rhoi sylw priodol i blant sy'n wynebu heriau ac osgoi rhagfarn ddjarwybod;
- Dylid sicrhau bod gwybodaeth berthnasol yn hawdd i'w ddarllen ac yn hygyrch i blant.

Ffrwd Gwaith 2: Rheoli Honiadau a Phryderon am Oedolion sy'n gweithio gyda Phlant

- Dylai'r trefniadau ar gyfer rheoli honiadau a phryderon sicrhau bod unrhyw amheuaeth am addasrwydd oedolion i weithio gyda phlant ac oedolion bregus yn cael ei hasesu'n gynnar, ei uwch gyfeirio yn briodol, a'i herio'n annibynnol, beth bynnag yw statws ymarferydd;
- Bod angen trefniadau diogelu clir ar gyfer unigolion sy'n codi pryderon;
- Bod angen edrych ar ddigwyddiadau sydd ddim yn ymwneud yn uniongyrchol efo plant;
- Dylid casglu tystiolaeth i ddangos fod newid yn digwydd ac i alluogi craffu yn y dyfodol;
- Dylid ystyried ymestyn cyfnod amser yr awdit o honiadau Rhan 5, Gweithdrefnau Diogelu Cymru, ymhellach na dwy flynedd;
- Dylid gwirio bod mecanwaith mewn lle i sicrhau, os oes angen, y symudir o brosesau adnoddau dynol i weithdrefnau Rhan 5.

Ffrwd Gwaith 3: Hyfforddiant a Pholisïau

- Dylai polisïau a hyfforddiant fod yn drylwyr a chael eu hadolygu i gefnogi barn broffesiynol a her;
- Bod angen tystiolaethu bod hyfforddiant yn newid ymddygiad a

-
- phenderfyniadau yn ymarferol, nid mater o bresenoldeb yn unig;
 - Dylai cofnodion diogelu cael eu hadolygu a'u goruchwylio'n rheolaidd gan swyddog penodol er mwyn sicrhau eu bod yn unol â'r gofynion;
 - Dylai '*grooming*' gael ei adnabod yn benodol yn nhrefniadau hyfforddiant a chael sylw amserol.

Ffrwd Gwaith 4: Llywodraethiant Ysgolion

- Dylai trefniadau llywodraethu ysgolion gael eu cryfhau i adnabod patrymau risg dros amser, sicrhau llwybrau uwch gyfeirio clir, a chynnwys elfen o her neu sicrwydd annibynnol;
- Dylid cynnig cefnogaeth addas i arfogi llywodraethwyr i herio'n briodol ac adnabod patrymau;
- Bod angen ystyried yr hyfforddiant a ddarperir ar gyfer Cadeiryddion a Llywodraethwyr Dynodedig Diogelu.

Ffrwd Gwaith 5: Grym Rhesymol

- Dylid sicrhau bod staff yn deall pryd mae defnyddio grym rhesymol yn briodol, a'u bod yn teimlo'n hyderus ac wedi'u cefnogi i weithredu i ddiogelu plant;
- Dylid sicrhau bod adolygiadau'n canolbwyntio ar ddysgu gwersi yn hytrach na beio.

Ffrwd Gwaith 6: Cynllunio Argyfwng ac Ymateb i Argyfwng Diogelu

- Dylai cynllunio ac ymateb i argyfwng gael ei drin fel proses fyw sy'n rhan o'r broses ddiogelu a dylid ei brofi yn rheolaidd;
- Bod angen eglurder o ran rolau;
- Dylid sicrhau cyfathrebu effeithiol efo staff;
- Bod angen adolygu trefniadau yn barhaus er mwyn sicrhau bod gwersi a ddysgwyd o Ysgol Friars yn parhau'n weithredol dros amser.

Ffrwd Gwaith 7: Cefnogi a Sefydlogi Ysgol Friars

- Dylai cefnogi a sefydlogi Ysgol Friars gael ei ddefnyddio fel sail i ddysgu ar lefel system gyfan, gan brofi bod sefydlogrwydd wedi arwain at welliant cynaliadwy mewn diogelu a newid diwylliannol ar draws ysgolion;
- Dylid gofyn i ysgolion:
 - gynnwys gwybodaeth am eu trefniadau diogelu yn amlwg ar eu gwefannau;
 - ystyried addasu cynnwys eu cwricwlwm addysg cyd-berthynas i adlewyrchu'r hyn a ddigwyddodd yn Ysgol Friars.

Cyffredinol

- Bod angen sicrhau bod trosolwg o'r ffrydiau gwaith yn eu cyfanrwydd;
 - Ystyried rhoi trefniadau mewn lle i sicrhau bod y Cyngor yn ymateb yn ddiymdroi ac yn gwirio ei systemau pan mae pryder sylweddol a all fod yn systemig ei natur yn dod i law;
 - Bod angen rhoi sylw i drefniadau cyfathrebu gwybodaeth efo rhieni a theuluoedd er mwyn sicrhau cyfathrebu effeithiol;
 - Dylid ystyried rhyddhau cymaint o wybodaeth a phosib er mwyn sicrhau tryloywder;
 - Ni ddylid dyfynnu na chyfeirio at Adroddiad Archwiliad Estyn o Adran Addysg y Cyngor yn 2023 yn y Cynllun Ymateb.
-

CANLYNIAD Y BLEIDLAIS

O blaid	13
Yn erbyn	0
Atal	0

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL A MATERION PROTOCOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol na gollyngiadau perthnasol.
